

ความรู้ ผู้รู้ . . ในทัศนะอิสลาม

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وحده ، والصلاة والسلام على من لا نبي بعده . وبعد :

ความสำคัญของความรู้และผู้รู้ในทัศนะอิสลาม

ความรู้ นับเป็นของขวัญอันยิ่งใหญ่ที่อัลเลาะห์ทรงประทานแก่มนุษย์ ความรู้เป็นเส้นชีวิตของหัวใจให้พ้นจากความโง่เขลา เป็นแสงส่องสายตาให้เห็นสัจธรรม ด้วยความรู้นี้เองที่ทำให้มนุษย์บรรลุตำแหน่งอันสูงส่งทั้งโลกนี้และโลกหน้า

ความรู้ เป็นมรดกชิ้นเดียวที่พระศาสดามุฮัมมัด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม มอบไว้แก่มวลมนุษย เพราะพระองค์มิได้ทิ้งมรดกใด ๆ ไว้เลยนอกจากความรู้เท่านั้น

โองการแรกแห่งพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ได้แสดงให้เห็นถึงขบวนการเรียนรู้ โดยพระองค์กำชับให้มีการอ่าน การใช้ปากกาโดยพระองค์ประกาศแก่พระศาสดามุฮัมมัด ว่า

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

“ จงอ่าน ด้วยพระนามแห่งพระผู้อภิบาลแห่งเจ้า พระผู้ทรงสร้าง ” (อัลอะลัก 1)

การสาบาน ถือเป็นสิ่งสำคัญ อัลเลาะห์ทรงสาบานด้วยเครื่องมือแห่งความรู้คือ “ ปากกา ” และ “ การขีดเขียน ” ดังพระองค์ทรงสาบานในโองการที่หนึ่งของซูเราะห์ “ อัลกอลัม ” ว่า

ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ

“ นูน ข้ำขอสาบานด้วยปากกา และสิ่งที่พวกเขาเขียน ”

สติปัญญา ถือเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนการสอน จึงมีโองการมิใช่น้อยในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานที่อัลเลาะห์ทรงย้ำทำยโองการว่าให้ใช้สติปัญญาไตร่ตรอง แสดงให้เห็นว่าการใช้ปัญญาคิดใคร่ครวญในสิ่งที่อัลเลาะห์ทรงสร้างเท่านั้นที่จะได้มาซึ่งความรู้ความเข้าใจ

ความรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่สยบทุกสิ่งทุกอย่างได้ ดังที่บรรดามะลาอิกะห์ต้องยอมสยบก้มคำนับให้แก่ท่านศาสดาอาดัม เพราะศาสดาอาดัมเป็นคนที่รู้ในสิ่งที่บรรดามะลาอิกะห์ไม่รู้ ดังอัลเลาะห์ทรงพระบัญชาให้มะลาอิกะห์สุญญัตต่อศาสดาอาดัม ว่า

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ

“ เราได้บัญชาแก่บรรดามะลาอิกะห์ ว่า พวกเจ้าทั้งหลายจงคำนับต่ออาดัมเถิด ”
(อัลบากอเราะห์ 34)

เพราะก่อนหน้านี้ในโองการที่ 31 ในซูเราะห์อัลบากอเราะห์ อัลเลาะห์ตรัสว่า

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا

“ พระองค์ได้สอนอาดัมให้รู้บรรดาชื่อต่าง ๆ ทั้งหมด ”

ความรู้ คือสิ่งเดียวที่อัลเลาะห์ทรงย้าแก่ศาสดามุฮัมมัด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ให้ขอต่อพระองค์ให้เพิ่มพูนอยู่เสมอ ดังพระองค์ทรงพระบัญชาแก่พระศาสดามุฮัมมัด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ว่า

وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا

“ เจ้าจงขอพรเถิดว่า ข้าแต่พระผู้อภิบาลแห่งข้า ฯ
โปรดเพิ่มความรู้ให้ข้าพระองค์ด้วยเถิด ”
(ตอฮา 114)

นอกจากพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานจะให้ความสำคัญต่อผู้รู้และความรู้ดังที่ได้นำเสนอมาส่วนหนึ่งนั้น พระศาสดามุฮัมมัด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม และบรรดาผู้รู้เองก็ได้สนับสนุนให้มีการศึกษา ให้มีความรู้และให้ความสำคัญต่อผู้รู้และการศึกษาหาความรู้ยิ่งมามากมาย

พระศาสดามุฮัมมัด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้กำหนดเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนว่าต้องเฝ้าหาวิชาความรู้ด้วยกันทุกคน ท่านได้ประกาศเป็นสัจธรรมล้ำสมัยว่า

طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ رواه ابن ماجه

“ การแสวงหาความรู้ นั้น เป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคน ” (บันทึกโดยอิบนุมะญะห์)

ท่านได้ยกระดับการศึกษาหาความรู้เทียบเท่าการทำสงครามศาสนา โดยท่านกล่าวว่า

مَنْ خَرَجَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى يَرْجِعَ . رواه الترمذي

“ ผู้ที่ออกไปแสวงหาความรู้ คือผู้ที่ทำสงครามศาสนา จนกว่าเขาจะกลับ ”
(บันทึกโดยดิรมิซีย)

พระศาสดามุฮัมมัด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ให้ความสำคัญต่อการยกระดับมุสลิมให้มีความรู้ในทุกรูปแบบ อันใดที่จะทำให้มุสลิมมีความรู้ท่านจะไม่ละเลยแม้แต่น้อย เช่น การส่งเสริมให้ออกไปแสวงหาความรู้แม้จะเป็นสถานที่ ๆ ห่างไกล ท่านสนับสนุนให้สาวกศึกษาภาษาต่างประเทศเพื่อการเผยแผ่อิสลามแก่คนต่างชาติ ท่านเปรียบเทียบคนเดินทางไปหาความรู้ว่า คือการเดินทางสู่สวรรค์ และประวัติศาสตร์ก็ยืนยันอีกว่า เมื่อครั้งที่ท่านจับเชลยศึกชาวมักกะห์ในสงครามบัตร์ ท่านให้เชลยเหล่านั้นได้ตัวด้วยให้แต่ละคนต้องสอนการอ่าน การเขียนแก่เยาวชนมุสลิม 10 คน แล้วท่านก็จะปล่อยตัวเป็นไท

ท่านอิบนุลกอยยิม ได้กล่าวแสดงความสำคัญของผู้รู้ว่า

ผู้รู้ในแผ่นดินนี้ เปรียบเสมือนดวงดาวบนท้องฟ้า ที่มันส่องแสงสว่างท่ามกลางความมืด มนุษย์มีความต้องการผู้รู้ มากกว่าต้องการอาหารและเครื่องดื่ม การภักดี (ต่ออัล) ต่อผู้รู้ ครอบอาจารย์ จำเป็นมากกว่าการภักดี (ต่ออัล) ต่อบิดามารดา โดยอัลกุรอานยืนยันความจริงข้อนี้ไว้ในซูเราะห์ อันนิซาอฺ โองการที่ 59 ความว่า

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ

“ โอ้ผู้ศรัทธาทั้งหลาย พวกเจ้าจงภักดี (ต่ออัล) ต่ออัลเลาะห์ ภักดีต่อศาสนทูต และต่อบรรดาผู้นำแห่งกิจการจากพวกเจ้า ”

นักวิชาการส่วนใหญ่อธิบายตรงกันว่า “ ผู้นำแห่งกิจการ ” คือ บรรดาผู้รู้ (อุละมาอฺ)

คุณสมบัติผู้รู้ (อุละมาอฺ)

ผู้รู้หรือนักวิชาการ (อุละมาอฺ) ที่แท้จริงนอกจากจะมีความรู้ความเข้าใจในวิชาการต่าง ๆ แล้วต้องประกอบด้วยคุณสมบัติพิเศษควบคู่ไปด้วย ท่านอิหม่ามพัครุรอซีย์ได้กำหนดคุณสมบัติพิเศษของผู้รู้ไว้ 5 ประการ ในการอธิบายความหมายของอัลกุรอานโองการที่ 31 แห่งซูเราะห์อัลบากอเราะห์ดังที่กล่าวแล้วว่า

อัลเลาะห์ทรงกำหนดคุณสมบัติผู้รู้ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานว่า ต้องมีความเป็นพิเศษแห่งความดี 5 ประการคือ

1. มีความศรัทธามั่น พระองค์ตรัสในอัลกุรอานซูเราะห์อาละอิมรอน โองการที่ 7 ความว่า

وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ

“ และบรรดาผู้ที่ทรงความรู้เท่านั้น โดยพวกเขากล่าวยืนยันว่า
พวกเราศรัทธาต่อโอองการนั้น ”

2. มีการยืนยันในเอกภาพของอัลเลาะห์อย่างมั่นคง พระองค์ตรัสในอัลกุรอานซูเราะห์อาละอิมรอนโองการที่ 18 ความว่า

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

“ อัลเลาะห์ทรงยืนยันว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระองค์ และบรรดา
มะลาอิกะห์รวมทั้งผู้ที่ดำรงอยู่ในความยุติธรรมนั้น ก็ยืนยันด้วยว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใด
นอกจากพระองค์ผู้ทรงเดชานุภาพยิ่งและผู้ทรงปรีชาญาณยิ่งเท่านั้น ”

3. และ 4. มีความสำรวม และร้องให้ด้วยความซาบซึ้งและสำนึกตน อัลเลาะห์
ตรัสในอัลกุรอาน ซูเราะห์ อัลอิสรออโองการที่ 107-109 ความว่า

قُلْ أَمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُونَ
لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا (107) وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبَّنَا إِن كَان وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا (108)
وَيَخِرُونَ لِلْأَذْقَانِ يَلْبِسُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا (109)

“ โอ้ผู้ฮำมัด จงประกาศเถิดว่า พวกท่านจะศรัทธาหรือไม่ศรัทธาต่ออัลกุ
รอานก็ตามที แท้ที่จริงบรรดาผู้รู้ก่อนหน้านั้น เมื่ออัลกุรอานถูกประกาศแก่พวกเขา พวกเขา
เขาก็จะหมอบราบไปหน้าจรดพื้นเพื่อก้มกราบ และพวกเขาจะกล่าวว่า มหาบริสุทธิ์แด่ผู้
อภิบาลแห่งเหล่าข้าฯ สัญญาของผู้อภิบาลแห่งเหล่าข้าฯ นั้น ย่อมถูกปฏิบัติจริงแน่นอน
และพวกเขาจะหมอบราบไปหน้าจรดพื้น พลางรำไห้ และมันจะเพิ่มความมีสำรวมแก่
พวกเขา ”

5. มีความยำเกรงอัลเลาะห์อย่างจริงใจ พระองค์ตรัสในอัลกุรอานซูเราะห์ฟาฏีร
โองการที่ 28 ความว่า

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ

“ อันที่จริงในบรรดาบ่าวของพระองค์นั้น
มีเฉพาะบรรดา ผู้รู้เท่านั้นที่ยำเกรงอัลเลาะห์อย่างแท้จริง ”

ต้องมีความรู้ก่อนการปฏิบัติ

นักวิชาการศาสนา (อุละมาอฺ) ต่างรับรองเป็นเสียงเดียวกันว่า การกระทำโดยไม่รู้
นั้น จะถูกปฏิเสธโดยสิ้นเชิง ทั้งด้านศาสนาและสติปัญญา ถือว่าการกระทำนั้นไร้ผล ขาดทุน และ

หลงทาง โดยเหตุนี้ อิสลามจึงกำหนดเป็นข้อบัญญัติว่า ต้องมีความรู้ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ และถือว่าความรู้นั้นเป็นผู้นำแห่งการปฏิบัติ ท่านสาวกผู้ทรงเกียรติ มุอาซ บินญะบัล กล่าวว่า

اَلْعِلْمُ اِمَامٌ وَالْعَمَلُ تَابِعُهُ

“ ความรู้ นั้น เป็นผู้นำ ส่วนการปฏิบัติ เป็นผู้ตาม ”

อิหม่ามบุคอรี ได้กล่าวในข้อเขียนของท่านในภาคความรู้ บทว่าด้วยเรื่อง “ ต้องรู้ ก่อนพูดและทำ ” เพราะอัลเลาะห์ตรัสในซูเราะห์มูฮัมมัดโองการที่ 19 ความว่า

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

“ จงรู้เถิดว่า อันที่จริงไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การเคารพ นอกจากอัลเลาะห์ ”

และท่านอิบนุฮะญรฺได้อธิบายความเรื่องนี้ในหนังสือ “ ฟัตฮุลบาริ ” ว่า “ พระองค์ เริ่มด้วยคำว่า “ ความรู้ ” เป้าหมายก็คือ การรู้ นั้น เป็นเงื่อนไขที่ทำให้การพูดและการกระทำใช้ได้ ดังนั้น การพูดที่ดี การกระทำที่ดี จะไม่ถูกพิจารณา นอกจากต้องอาศัยการมีความรู้มาก่อน เพราะ มันจะทำให้การมีเจตนาที่ตรงเป้าหมาย ส่งผลให้การกระทำถูกต้องด้วย ”

ท่านอุมัร บินอัลดุกอซียฺ คอลิฟะห์ท่านที่ห้ากล่าวว่า

اَلْعَامِلُ عَلَى غَيْرِ عِلْمٍ يَفْسِدُ أَكْثَرُ مِمَّا يَصْلَحُ

“ ผู้ปฏิบัติที่ขาดความรู้ความเข้าใจ รังแต่จะทำให้เสียหายมากกว่าที่จะทำให้เกิดผลดี ”

และท่านหะซันอัลบัสรียกกล่าวว่า

اَلْعَامِلُ عَلَى غَيْرِ عِلْمٍ كَالسَّائِرِ عَلَى غَيْرِ طَرِيقٍ ، وَالْعَامِلُ عَلَى غَيْرِ عِلْمٍ يَفْسِدُ أَكْثَرُ مِمَّا يَصْلَحُ ، فَاطْلُبُوا الْعِلْمَ طَلَبًا لَا يَضُرُّ بِالْعِبَادَةِ ، وَاطْلُبُوا الْعِبَادَةَ طَلَبًا لَا يَضُرُّ بِالْعِلْمِ . فَإِنْ قَوْمًا طَلَبُوا الْعِبَادَةَ وَتَرَكُوا الْعِلْمَ حَتَّى خَرَجُوا بِسَيِّئَاتِهِمْ عَلَى أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ ، وَلَوْ طَلَبُوا الْعِلْمَ لَمْ يَدُلَّهُمْ عَلَى مَا فَعَلُوا . (مفتاح السعادة لابن القيم 1/83)

“ ผู้ปฏิบัติโดยไม่มีความรู้เหมือนคนเดินทางที่ไม่รู้เส้นทาง และผู้ที่ปฏิบัติโดยไม่มีความรู้ นั้น รังแต่จะทำให้เกิดผลเสียมากกว่าที่จะทำให้เกิดผลดี ดังนั้น พวกท่านจงแสวงหาความรู้อย่างจริงจัง ถูกต้อง มันจะไม่เป็นอันตรายต่อการทำอิบาดะห์ และพวกท่านจงแสวงหาการทำอิบาดะห์อย่างจริงจัง ถูกต้อง มันจะไม่เป็นอันตรายต่อความรู้ เพราะมีคนจำพวกหนึ่งที่แสวงหาการทำอิบาดะห์ แต่ขาดความรู้ที่แท้จริง จนพวกเหล่านั้นจับอาวุธออกไปเช่นฆ่าประกรของพระศาสดามูฮัมมัด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม และ

ถ้าพวกเขาแสวงหาความรู้อย่างถูกต้องแล้วแล้วไซ้ **ความรู้ที่ถูกต้องนั้นย่อมจะไม่นำพาให้พวกเขาปฏิบัติภารกิจดังกล่าวแน่นอน** ” (จากหนังสือมีฟตาอูลีสะอะดะห์เล่มที่ 1 หน้า 83)

ความรู้ที่มีผลในการพัฒนา ไม่แบ่งแยกความรู้เรื่องศาสนาและสามัญ

ความรู้ ที่อิสลามต้องการ ที่อัลกุรอานสนับสนุน และที่ศาสดาส่งเสริม คือ ความรู้ ที่ให้ประโยชน์ ซึ่งเป็นความรู้ที่จะนำมนุษย์สู่แนวทางที่ถูกต้องของอัลเลาะห์

ความรู้ที่อิสลามสนับสนุน เป็นความรู้ทางวิชาการทั้งด้านโลกนี้และโลกหน้า เป็นความรู้ที่ทำให้ให้จิตสงบ ให้จิตวิญญาณสูงส่ง ให้มุสลิมรู้จักหน้าที่ต่ออัลเลาะห์ แล้วจะส่งผลให้ผู้รู้มีความเป็นอยู่อย่างสุขสบายทั้งโลกนี้และโลกหน้า

ด้วยเหตุดังกล่าว อิสลามจึงไม่ได้แบ่งแยกระหว่างความรู้เรื่องโลกนี้และโลกหน้า แต่อิสลามได้สนับสนุนให้ทุกคนไปแสวงหาวิชาการทั้งสองด้าน อัลเลาะห์ได้รวบรวมวิชาการหลากหลายไว้ใน 2 โองการ ซึ่งพระองค์ต้องการให้มนุษย์เข้าถึงวิชาการต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง เพื่อให้เขาได้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงแนวทางสู่อัลเลาะห์พระองค์ผู้สร้างสรรพสิ่งต่าง ๆ โองการทั้งสองได้แก่ โองการที่ 27 และ 28 ของซูเราะห์ฟาฏีร คือ

لَّمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ لَنَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٍ (27) وَمِنَ النَّاسِ وَالْدَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ (28)

“ เจ้าไม่รู้หรือว่า อันที่จริงอัลเลาะห์นั้นทรงให้น้ำฝนตกมาจากฟ้า แล้วจากน้ำนั้นเราก็ให้มีพืชผลที่มีสีสันแตกต่างกันงอกเงยออกมา และในบรรดาภูเขาก็มีหลากสีทั้งขาว แดง และดำสนิท และในหมู่มนุษย์ สัตว์ ปศุสัตว์ ก็มีสีสันแตกต่างกันไปเช่นกัน อันที่จริงในปวงบ่าวของพระองค์นั้น มีเฉพาะผู้รู้เท่านั้นที่มีความยำเกรงอัลเลาะห์อย่างแท้จริง อันที่จริงองค์อัลเลาะห์นั้นเป็นองค์ผู้ทรงอำนาจยิ่ง ทรงอภัยยิ่ง ”

ในการที่อัลกุรอานกล่าวถึง “ ฟ้าการหลั่งน้ำลงมาจาก ” แสดงถึงการมีแห่งพระเจ้าและจักรวาล และแสดงถึงความเกี่ยวพันกันระหว่างฟ้าและแผ่นดิน

ที่อัลกุรอานพูดถึง “ **พืชพันธุ์หลากสี** ” แสดงให้เห็นถึงวิชาว่าด้วยพฤกษศาสตร์

ที่อัลกุรอานพูดถึง “ **หมู่ภูเขา** ” แสดงให้เห็นถึงวิชาการว่าด้วย ธรณีวิทยา ธรรมชาติวิทยา

ที่อัลกุรอานพูดถึง “ **มนุษย์ สัตว์ที่มีสีสันต่าง ๆ** ” แสดงให้เห็นถึงวิชาว่ามนุษย์วิทยาเป็นต้น

ท่านแซคซัลตุต รอฮิมาฮุลเลาะห์ กล่าวว่า

“ อุละมาอหรือผู้รู้ นั้น ไม่เพียงผู้รู้ที่จะตอบปัญหาด้านฟิกฮ์ (นิติศาสตร์) ว่าอันไหน ห้ามอันไหนไม่ห้าม เท่านั้น แต่อุละมาอ (ผู้รู้) นั้น รวมทั้งหมดไม่ว่าผู้รู้เรื่องหลักการอิสลาม ผู้รู้ เรื่องวิชาการจักรวาล และผู้รู้ในวิชาการต่าง ๆ ที่สามารถนำความรู้ที่ตนมาพิจารณาให้รู้ว่า อันที่จริง อัลเลาะห์คือพระผู้สร้างทุกสิ่งและทุกสิ่งย่อมอยู่ภายใต้อำนาจของพระองค์ทั้งสิ้น ”

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ยืนยันชัดเจนว่า อิสลามส่งเสริมให้มนุษย์ได้ศึกษาหา วิชาการความรู้ในทุกแขนง ในทุกประเภท เพื่อนำความรู้ดังกล่าวมาเสริมสร้างสติปัญญาของตน และสังคมให้เข้าใจว่า ความจริงแห่งโลกเป็นอย่างไร เมื่อมีปัญหาต้องแก้ไขด้วยวิธีการใด และที่ สำคัญทุกอย่างต้องอาศัยอำนาจแห่งอัลเลาะห์พระผู้ทรงสร้างทุกสิ่ง

อัลเลาะห์ตรัสในซูเราะห์อัลอัมฟาลโองการที่ 60 ว่า

وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ

“ พวกเจ้าจงเตรียมการความแข็งแกร่งสำหรับป้องกันศัตรู ”

การเตรียมการความแข็งแกร่งดังกล่าว หากจะรวมถึงเรื่องความรู้ เพื่อจะมาสราง สรรค์สังคม เพื่อป้องกันความเดือนร้อน เพื่อแก้ไขปัญหา และเพื่อการพัฒนาทั้งตนเองและสังคมก็ ไม่น่าจะผิดแต่อย่างใด เพราะพระศาสดามุฮัมมัด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม สอนว่า

الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ . رواه مسلم

“ ผู้ศรัทธาที่แข็งแกร่งนั้น ประเสริฐและเป็นที่รักของอัลเลาะห์ มากกว่าผู้ศรัทธาที่อ่อนแอ ”

وصلی الله علی رسولنا الکریم محمد صلی الله علیه وسلم وعلى آله وصحبه
والتابعین

سبحان ربك رب العزة عما یصفون ، وسلام علی المرسلین والحمد لله رب العالمین

